

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 145/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **YNGH s. r. o.**, Idanská 775/27, Košice, IČO 51 449 854, zastúpenej advokátskou kanceláriou KubalaLegal s. r. o., Rozvojová 2, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jozef Kubala, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 9 Ek 1855/2019 z 11. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako povinná v exekučnom konaní podala na okresnom súde návrh na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Dôvodila tým, že platobný rozkaz, ktorý sa stal exekučným titulom, jej bol doručený do elektronickej schránky 23. augusta 2019. O prevádzke elektronickej schránky však nemala žiadnu vedomosť, pretože prístup do nej dostala až 27. novembra 2019. Na základe toho jej bolo

znemožnené účinne sa brániť podaním odporu proti platobnému rozkazu. Okresný súd návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie uznesením z 1. apríla 2020 zamietol.

3. Proti tomuto uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočnosť jeho odôvodnenia. Sudca okresného súdu jej sťažnosť napadnutým uznesením zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd rozhodol o jej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka bez toho, aby zohľadnil skutkový stav veci, a bez toho, aby sa vysporiadal s jej argumentáciou. V dôsledku toho je napadnuté uznesenie z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. V tejto súvislosti sťažovateľka opätovne predostiera argumenty, ktoré uviedla v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka týkajúce sa aplikácie a interpretácie ustanovení zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) v spojení s ustanoveniami zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), ako aj situácie a postavenia jej konateľka ako cudzieho štátneho príslušníka. Z týchto argumentov vyvodzuje, že platobný rozkaz jej nebol doručený elektronicke, a preto jej mal byť doručený v listinnej podobe. Keďže k tomu nedošlo, nemohlo byť začaté exekučné konanie, v dôsledku čoho je daný dôvod na jeho zastavenie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku.

5. Porušenie svojich práv vidí sťažovateľka i v tom, že jej okresný súd nezaslal vyjadrenie oprávneného k sťažnosti, ktorú podala proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Preto nemožno považovať exekučné konanie za spravodlivé.

6. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom vyslovil porušenie jej práv napadnutým uznesením okresného súdu, toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky o porušení jej práv napadnutým uznesením okresného súdu, pričom jej argumentáciu možno rozdeliť do dvoch samostatných okruhov. V rámci prvého z nich sťažovateľka poukazuje na arbitrárnosť a nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k argumentom, ktoré predostrela v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Druhou námietkou sťažovateľka naznačuje porušenie zásady kontradiktórnosti konania.

8. Ústavný súd v súvislosti s naformulovaným obsahom ústavnej sťažnosti vo vzťahu k prvej sťažnostnej námietke zdôrazňuje doktrínu minimalizácie jeho zásahov do činnosti orgánov verejnej moci, čo vyplýva zo samotného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Ústavný súd je povinný skúmať, či bolo konanie ako celok spravodlivé, avšak vo vzťahu

k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Ústavný súd teda koriguje len tie najextrémnejšie excesy orgánov verejnej moci.

9. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy), je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

10. V intenciách uvedenej judikatúry ústavný súd pristúpil k preskúmaniu namietaného uznesenia, pričom jeho úloha spočívala v posúdení skutočnosti, či sa záver okresného súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľky zakladá na zákonných dôvodoch a či tieto dôvody boli dostatočne, výstižne a ústavne konformne formulované.

11. Okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z nesporného faktu, že sťažovateľka je právnickou osobou so sídlom na území Slovenskej republiky, zapísanou v obchodnom registri už od 6. apríla 2018, pričom v tom čase bol platný a účinný zákon o e-Governmente. V zmysle ustanovení tohto zákona museli mať všetky právnické osoby k 1. júlu 2017 aktívne elektronické schránky na doručovanie, resp. si ich mali aktivovať bezodkladne po ich vzniku. Okresný súd súčasne poukázal na rozdiel medzi aktiváciou a prístupom do elektronickej schránky. Sťažovateľke bola podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona o e-Governmente automaticky aktivovaná elektronická schránka na doručovanie elektronických úradných dokumentov orgánov verejnej moci, medzi ktoré patria aj všeobecné súdy. Preto okresný súd v súlade s § 9 ods. 2 a 3 zákona o upomínacom konaní doručoval sťažovateľke platobný rozkaz ako elektronický úradný dokument, ktorý tento spôsob doručovania explicitne prioritizuje. Zdôraznil pritom, že iba ak žalovanému nemožno platobný rozkaz doručovať elektronicky, doručuje sa na jeho adresu. Na podklade elektronickej doručky k exekučnému titulu považoval okresný súd za preukázané, že sťažovateľka mala v čase jeho

doručovania aktivovanú elektronickú schránku, v opačnom prípade by jej správa obsahujúca exekučný titul nemohla byť doručená a upomínaciemu súdu by o tom prišlo oznámenie.

12. Sťažovateľka namietala, že jej štatutárny orgán získal prístup do elektronickej schránky neskoro, a to z dôvodu, že je príslušníkom iného štátu a v tomto smere ho legislatíva diskriminovala. Preto sa nemohol včas oboznámiť s platobným rozkazom a podať proti nemu odpor. Okresný súd túto argumentáciu sťažovateľky neakceptoval, pretože z údajov zapísaných v obchodnom registri zistil, že aktuálnemu konateľovi sťažovateľky vznikla funkcia konateľa 30. augusta 2018 (dovtedy bola konateľkou spoločnosti občianka Slovenskej republiky). Platobný rozkaz bol sťažovateľke odoslaný do jej elektronickej schránky 23. augusta 2019, teda rok od vzniku funkcie aktuálneho konateľa. Nadväzne sa okresný súd do detailov zaoberal podmienkami prístupu zahraničných osôb do elektronickej schránky vrátane možnosti uplatnenia viacerých alternatívnych spôsobov preberania takýchto zásielok (bod 35 napadnutého uznesenia), akcentujúc zásadu „*vigilantibus iura scripta sunt*“. Tejto zásade nezodpovedá postup sťažovateľky, ktorá si nezabezpečila prístup (nie aktiváciu, pozn.) do svojej vlastnej elektronickej schránky viac ako rok od svojho vzniku.

13. Uvedeným záverom okresného súdu nemožno z ústavného hľadiska nič vytknúť. Vo vzťahu k namietanému spôsobu doručovania platobného rozkazu v upomínacom konaní sa žiada iba zdôrazniť, že ak má strana aktivovanú elektronickú schránku, súd musí prioritne doručovať do tejto elektronickej schránky, pričom doručovanie sa spravuje v takom prípade ustanoveniami zákona o e-Governmente, konkrétne § 29 až § 34 tohto zákona, ktorý v časti o elektronickej doručovaní má charakter špeciality k ustanoveniam Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) o doručovaní. Nie je na vôli strany sporu alebo iného zúčastneného subjektu, akou formou jej/mu súd bude doručovať písomnosti. Povinnosť doručovať písomnosti do elektronickej schránky je kogentne upravená a nezávisí od vôle strany či iného subjektu (Horváth, E., Andrášiová, A., Henčeková, S. Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. doplnené a prepracované vydanie. Wolters Kluwer SR s. r. o., 2018. s. 380).

14. Navyše, vo veci sťažovateľky okresný súd zdôraznil, že sťažovateľka prvotne nenamietala, že by jej platobný rozkaz do elektronickej schránky nebol doručený, spochybňovala iba existenciu doručení k exekučnému titulu. V tomto smere okresný súd upriamil pozornosť sťažovateľky na použitie fikcie doručenia [§ 32 ods. 5 psím. b) zákona o e-Governmente], a to aj v prípade, ak sa adresát do svojej aktivovanej schránky neprihlási vôbec, čo bol aj jej prípad. Súčasne zdôraznil, že k uplatneniu fikcie nedôjde, ak sú dané dôvody, ktoré adresátovi objektívne neumožnia prevzatie správy (§ 33 ods. 1 zákona o e-Governmente), pričom neúčinnosť elektronickej doručovania mohla sťažovateľka namietat pred upomínacím súdom osobitným návrhom podľa § 33 ods. 2 zákona o e-Governmente v rámci zákonnej lehoty 15 dní odo dňa, keď sa s obsahom elektronickej úradnej správy oboznámila alebo mohla oboznámiť. Nedostatok procesnej aktivity v základnom konaní nemožno nahrádzať v konaní vykonávacom, pretože to vzhľadom na jeho účel nie je prípustné. O to viac ju s prihliadnutím na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno nahradiť v konaní o ústavnej sťažnosti.

15. Ústavný súd po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil, že by sa okresný súd s podanou sťažnosťou sťažovateľky vysporiadal nedostatočne. Práve naopak, v napadnutom uznesení sa zaoberal všetkými sťažnostnými argumentami sťažovateľky smerujúcimi

do základného konania, pričom presvedčivo, logicky a konzistentne odôvodnil aj svoje právne závery o absencii zákonného dôvodu na zastavenie exekúcie. Napadnuté uznesenie žiadne známky arbitrárnosti nevykazuje a nie je možné prisvedčiť ani tvrdeniu sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia. Samotná skutočnosť, že sťažovateľka má na prejednávajúcu vec odlišný názor, bez ďalšieho neznamena porušenie ňou označených práv.

16. Vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľky spočívajúcej v tom, že okresný súd pochybil, ak jej pred rozhodnutím o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nedoručil vyjadrenie oprávneného k sťažnosti, ústavný súd uvádza, že § 239 a nasledujúce CSP explicitne nezakotvujú povinnosť súdu doručiť sťažnosť, prípadné vyjadrenie k sťažnosti alebo iné, ďalšie podanie protistrane ani povinnosť umožniť stranám, resp. účastníkom konania vyjadriť sa k takýmto podaniam. Absencia výslovnej právnej úpravy týkajúcej sa potreby vytvorenia priestoru účastníkom konania na oboznámenie sa s podaniami protistrany a možnosti vyjadriť sa k nim však automaticky neznamena, že v sťažnostnom konaní sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje.

17. Ústavný súd vo svojom skoršom rozhodnutí vo veci sp. zn. III. ÚS 220/2018 dospel k záveru, že princíp kontradiktórnosti nachádza uplatnenie aj v konaní o sťažnosti, pričom z dôvodu jeho nerešpektovania v danej veci vyslovil porušenie práv. Týkalo sa to však závažnejšieho pochybenia spočívajúceho v nedoručení samotnej sťažnosti protistrane, čo determinuje vyššiu intenzitu zásahu do práv protistrany než v práve prejednanom prípade, pretože protistrana by *de facto* nemala informáciu o tom, že sťažnosť bola podaná a že konanie o nej prebieha. V dôsledku toho by nemala žiadnu možnosť sa k nej vecne vyjadriť.

18. V exekučnej veci, ktorá je predmetom tejto ústavnej sťažnosti, však išlo o vyjadrenie oprávneného k sťažnosti sťažovateľky, pričom obaja účastníci konania mali vedomosť o podanom návrhu na zastavenie exekúcie, ako aj o prebiehajúcom sťažnostnom konaní a obom sa vytvoril rovnaký priestor na zaujatie postoja k dôvodom, ktoré mali smerovať k zastaveniu exekúcie (sťažovateľke v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a oprávnenému vo vyjadrení k sťažnosti). Hoci by teda s ohľadom na čl. 9 CSP bolo vhodné, aby v záujme naplnenia princípu kontradiktórnosti konania bolo sťažovateľke doručené aj vyjadrenie oprávneného k jej sťažnosti, takéto opomenutie nemožno podľa názoru ústavného súdu bez ďalšieho považovať za porušenie dosahujúce ústavnoprávny rozmer, ale je potrebné vyhodnotiť ho s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Princíp kontradiktórnosti konania, ktorý je nesporne obsahom práva na spravodlivý proces, totiž nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť účastníka konania zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená a tým jeho pozícia objektívne oslabená.

19. K tomuto materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa v poslednom období priklonil i EŠLP (Puškárová proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 19356/14, Nerušil proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 37016/15 a naposledy vo veci Sarkocy proti Slovensku z 22. 9. 2020, sťažnosť č. 36446/17). Obdobne predtým podľa odlišného stanoviska k nálezu č. k. III. ÚS 408/2016 z 18. októbra 2016, pri posudzovaní porušenia princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ku ktorému dochádza nedoručením vyjadrenia účastníka konania (strany sporu) protistrane, je potrebné zohľadniť obsahový význam neoboznámeného vyjadrenia (napr. rozsudok EŠLP z 18. 10. 2007 vo veci Asnar proti Francúzskej republike, sťažnosť č. 12316/04; rozsudok

ESLP z 3. 7. 2008 vo veci Vokoun proti Českej republike, sťažnosť č. 20728/05). Rovnaké závery prijal ústavný súd aj vo veci č. k. IV. ÚS 660/2020 z 15. decembra 2020.

20. S prihliadnutím na uvedené sa ústavný súd zameril na obsah návrhu na zastavenie exekúcie, v ktorom sťažovateľka vymedzila dôvody, ktoré mali opodstatňovať zastavenie exekúcie a stali sa predmetom posudzovania exekučného súdu (spornosť účinného doručenia exekučného titulu s ohľadom na voľbu spôsobu a prístup do elektronickej schránky konateľom – cudzincom), odôvodnenie uznesenia vyššieho súdneho úradníka, totožnosť argumentov sťažovateľky obsiahnutých v sťažnosti proti jeho uzneseniu, obsah vyjadrenia oprávneného k sťažnosti (a napokon aj argumentácia sťažovateľky v ústavnej sťažnosti), ktoré neindikujú, že by doručenie vyjadrenia oprávneného sťažovateľke mohlo mať zásadnejší vplyv na rozhodnutie sudcu. Oprávnený v rámci vyjadrenia k sťažnosti neuvádzal žiadne nové argumenty, ktoré by predtým nebol uviedol vo vyjadrení k návrhu na zastavenie exekúcie. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka iba v abstraktnej rovine napáda fakt, že jej vyjadrenie oprávneného nebolo doručené a nemala možnosť sa k nemu vyjadriť, a to bez toho, aby bližšie špecifikovala, aké ďalšie relevantné argumenty (okrem tých, ktoré už na vymedzenú tému uviedla v samotnej sťažnosti) potenciálne mohla a chcela uviesť na podporu svojho názoru. Námietku sťažovateľky o porušení zásady kontradiktórnosti konania tak ústavný súd hodnotí vzhľadom na uvedené okolnosti veci ako účelovú a neopodstatnenú.

21. Skutočnosti, ktoré sťažovateľka uviedla vo svojej ústavnej sťažnosti, takto neumožňujú prijať záver o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd jej ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu